

ΤΑ ΑΘΑΝΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΚΟΠΕΡΦΙΛΑΝΤ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Ο Χάμ, αφού είπε τα λόγια αυτά, έβαλε το χέρι του μέσα στην τσέπη του κι' έβγαλε από μέσα ένα ώμορφο πορτοφόλι.

— Θέλει να δώση χρήματα σ' αυτή την ξεπεσμένη γυναίκα, είπε. Και γι' αυτό έφερα μαζί μου κι' αυτό το πορτοφόλι... Έχει λίγα, μα τί να γίνη;

Του έσφιξα το χέρι και κάναμε μερικές βόλτες σιωπηλοί. Έπειτα η πόρτα άνοιξε κ' η Πέγκοττ παρουσιάστηκε, γνέφοντας στο Χάμ να μπη μέσα. Θέλησα ν' αποσυρθώ, μα με παρακάλεσε να μπω κι' εγώ.

Η Μάρθα — ήταν η ίδια κοπέλλα που είχα δη στην ακρογιαλιά — καθόταν καταγής κοντά στη φωτιά, με το κεφάλι και τα μπράτσα ακουμπισμένα σε μια καρέκλα. Από τη στάση της κατάλαβα ότι, πριν μπω μέσα, η Έμιλυ καθόταν στην καρέκλα και κρατούσε το φτωχοβασανισμένο μέτωπό της ακουμπισμένο στα γόνατά της. Δεν μπόρεσα να δω καλά το πρόσωπο της Μάρθας, γιατί το έκρυβαν τα πυκνά μαλλιά της, που ήσαν λυμένα. Μα είδα πώς ήταν νέα και πώς είχε επιδερμίδα φωτεινή. Η Πέγκοττ φαινόταν κλαμένη, καθώς κ' η μικρούλα Έμιλυ. Κανένας δεν έλεγε λέξι και το τικ-τάκ του μεγάλου όλλανδέζικου ρολογιού πλάι στο μπουφφέ, άκουγόταν μέσα στη σιωπή δυο φορές πιο δυνατά απ' ό,τι συνήθως.

Τέλος η Έμιλυ μίλησε πρώτη και είπε στο Χάμ:

— Η Μάρθα θέλει να πάη στο Λονδίνο;

— Γιατί στο Λονδίνο; ρώτησε ο Χάμ.

Καθώς στεκόταν ανάμεσα στις δυο νέες γυναίκες, κύτταξε την Μάρθα που ολοφύροταν και δεν θα ξεχάσω ποτέ το βλέμμα του που φανέρωνε συγχρόνως συμπόνια και δυσανεμία γιατί την έβλεπε τόσο κοντά στη μνηστή του.

— Γιατί εκεί θα είμαι καλύτερα από δω, απάντησε η Μάρθα. Κανένας δεν με ξέρει στο Λονδίνο, ενώ εδώ με ξέρουν όλοι.

— Και τί θα κάνης στο Λονδίνο; Ξαναρώτησε ο Χάμ.

Η Μάρθα άνασηκώθηκε και του έρριξε ένα σκοτεινό βλέμμα. Έπειτα, έφερε το δεξί της χέρι γύρω στο λαιμό της, με μια σπασμωδική κίνηση γυναίκας άρρωστης ή πληγωμένης.

— Θα προσπαθήση να γίνη καλύτερη, είπε η μικρούλα Έμιλυ. Αυτό μάς υποσχέθηκε προηγουμένως. Δεν είν' έτσι, θεία;

Η Πέγκοττ κούνησε το κεφάλι της μ' ένα ύφος γεμάτο συμπόνια.

— Θα προσπαθήσω, είπε η Μάρθα, αν με βοηθήσετε να φύγω. Δεν μπορεί να γίνω εκεί χειρότερη απ' ό,τι είμαι εδώ... Μπορώ να γίνω καλύτερη. Ω! φώναξε μ' αγωνία, βοηθήστε με να φύγω απ' αυτή την πόλι, όπου όλος ο κόσμος με ξέρει από κοριτσάκι!

Η Έμιλυ άπλωσε το χέρι της προς το Χάμ κι' εκείνος της έδωσε το πορτοφολάκι που μου είχε δείξει. Έσκυψε τότε προς τη Μάρθα και της το έβαλε στο χέρι.

— Είν' αρκετά; τη ρώτησε.

— Με το παραπάνω, της απάντησε η Μάρθα, παίρνοντάς της το χέρι και φιλώντας το.

Κατόπιν σηκώθηκε, τυλίχτηκε με το σάλι της, σκέπασε μ' αυτό το πρόσωπό της και, κλαίγοντας δυνατά, τράβηξε προς την πόρτα. Πριν βγῆ έξω στάθηκε σαν νάθελε κάτι να πῆ ακόμα, μα ούτε μια λέξι δεν ξέφυγε από τα χείλη της. Και έφυγε, εξακολουθώντας να στεναίξη πονεμένα.

Όταν η πόρτα ξανάκλεισε, η Έμιλυ μάς έρριξε ένα σύντομο βλέμμα, έπειτα έκρυψε το πρόσωπό της μέσα στα χέρια της κι' αναλύθηκε σε δάκρυα.

— Έλα, Έμιλυ, έλα! έλεγε ο Χάμ, χτυπώντας την φιλικά στον ώμο. Δεν πρέπει να κλαίς έτσι, ώμορμούλα μου!

— Ω! Χάμ! έκανε εκείνη, κλαίγοντας πάντοτε. Δεν εί-

μαι καλή όσο πρέπει να είμαι, δεν νοιώθω πάντα ευγνωμοσύνη που θάπρεπε να αισθάνωμαι για σένα...

— Όχι, όχι, μικρούλα μου! της απάντησε ο Χάμ. Είσαι καλή! πολύ καλή!...

— Όχι! Όχι! όλόλυζε η Έμιλυ κουνώντας το κεφάλι της. Δεν είμαι καλή όσο θάπρεπε να είμαι!

Κι' έκλαιγε σαν νάχε γίνει η καρδιά της κομμάτια.

— Είμαι πεισματάρα, καπριτσιόζα μαζί σου, έλεγε, ενώ θάπρεπε να είμαι το αντίθετο. Έσύ δεν είσαι ποτέ έτσι μαζί μου! Δεν θάπρεπε να σκέφτωμαι άλλο παρά πώς να σου δείξω όλη μου την ευγνωμοσύνη και να σε κάνω ευτυχισμένο...

— Με κάνεις πάντα ευτυχισμένο, αγαπημένη μου, είπε ο Χάμ. Είμαι ευτυχισμένος όταν σε βλέπω... Είμαι ευτυχισμένος όλη την ημέρα γιατί σε σκέφτομαι.

— Αυτό δεν φτάνει! φώναξε η Έμιλυ. Αυτό βγαίνει από την καρδιά σου κι' όχι από τη δική μου. Ω! αγαπητέ μου Χάμ, θάταν καλύτερα για την ευτυχία σου ν' αγαπούσες μια άλλη γυναίκα, πιο λογική, πιο άξια της αγάπης σου, μια γυναίκα που θα ήταν ολόκληρη δική σου, κι' όχι ματαιόδοξη κι' ευμετάβλητη σαν έμένα!

— Φτωχή, τρυφερή καρδούλα! είπε ο Χάμ με φωνή σιγαυή. Η Μάρθα την άναστάτωσε...

— Σε παρακαλώ, θεία, ψιθύρισε η Έμιλυ στην Πέγκοττ, έλα δω ν' ακουμπήσω το κεφάλι μου επάνω σου. Ω! είμαι πολύ δυστυχισμένη απόψε, θεία μου! Δεν είμαι καλή όσο θάπρεπε να είμαι, το ξέρω καλά αυτό.

Η Πέγκοττ κάθησε άμέσως κοντά στη φωτιά. Η Έμιλυ γονάτισε κοντά της, και της πέρασε τα χέρια γύρω απ' το λαιμό, κυττάζοντάς την με μια έκφραση αγωνίας.

— Σε παρακαλώ, θεία, βοήθησέ με και σύ, αγαπητέ μου Χάμ! Και σεις, κύριε Ντάβυ, θυμηθήτε το ώμορφο παρελθόν μας και βοηθήστε με, σάς παρακαλώ... Θέλω να γίνω καλύτερη απ' ό,τι είμαι, να καταλάβω πόσο μεγάλη ευτυχία είνε να γίνω γυναίκα ενός τίμιου ανθρώπου και να μοιραστώ τη γαλήνια ζωή του. Ω! Θεέ μου! Η καρδιά μου!

Έκρυψε το πρόσωπό της στο στήθος της Πέγκοττ κι' έκλαιγε σιωπηλά, ενώ εκείνη τη λίκνιζε σαν παιδάκι...

Ήσυχασε σιγά-σιγά και μπορέσαμε τότε να την παρηγορήσουμε, μιλώντας της στοργικά, ως ότου την κάναμε ν' άνασηκώση το κεφάλι της και να μ' απαντήση. Σε λίγο άρχισε να χαμογελάη, κι' έπειτα να γελάη... Τέλος κάθησε λίγο σαστισμένη, ενώ η Πέγκοττ έπλεκε τις μπούκλες της και της στέγνωνε τα μάτια, από φόβο μήπως ο θεός της στην έπιστροφή, ρωτούσε γιατί η αγαπημένη του μικρούλα είχε κλάψει.

Την είδα εκείνο το βράδυ να κάνη κάτι που δεν το είχα ξαναϊδή ποτέ. Την είδα να φιλάη τον άρραβωνιαστικό της στο μάγουλο και να σφίγγεται στο εύρωστο κορμί του, σαν να ήταν αυτό το καλύτερο στήριγμα. Όταν έφυγαν κ' οι δυο, φωτισμένοι από το φεγγάρι που βασίλευε, είδα πώς η Έμιλυ είχε πιαστή από το μπράτσο του Χάμ και σφιγγόταν επάνω του.

XXIII

Την άλλη μέρα το πρωί, όταν ξύπνησα, συλλογίστηκα επί πολλή ώρα τη μικρούλα Έμιλυ και τη συγκίνησι που την είχε κυριεύσει μετά την άναχώρησι της Μάρθας. Μου φαινόταν ότι, επειδή είχα άνακατευθή τόσο σ' αυτές τις οικογενειακές σκηνές, δεν έπρεπε να πω σε κανέναν τίποτε, ούτε και στον ίδιο τον Στήρφορθ.

Κι' έτσι πράγματι έκανα.

Ενώ γευματίζαμε με τον Στήρφορθ, μου έφεραν μια έπιστολή της θείας μου. Κι' επειδή στην έπιστολή της αυτή μου μιλούσε για ένα ζήτημα, για το οποίο καταλάβαινα ότι ο Στήρφορθ θα μπορούσε να με συμβουλεύση καλύτερα από

κάθε άλλον, αποφάσισα νά τοῦ μιλήσω σχετικῶς κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξιδιοῦ μας, γιατί, γιὰ τὴν ὥρα, ἔπρεπε ν' ἀποχαιρετήσω τοὺς φίλους μας.

Κ' οἱ ἀποχαιρετισμοὶ ἄρχισαν μόλις φάγαμε. Ὁ Πέγκοττ κ' οἱ δικοί του ἦσαν καταλυπημένοι, ἡ Πέγκοττ ἐκλαιγε... Κι' ὅλοι οἱ ψαράδες τοῦ χωριοῦ, ποὺ εἶχαν γίνει φίλοι τοῦ Στήρφορθ, μᾶς ξεπροβόδισαν... Φύγαμε ἔτσι ἀφήνοντας πολλοὺς ἀνθρώπους λυπημένους πίσω μας.

— Θὰ μείνης πολὺ ἐδῶ; Λίττιμερ; ρώτησα τὸν ὑπηρέτη τοῦ φίλου μου, ποὺ εἶχε ῥθῆ κι' αὐτὸς ὡς τὸ λεωφορεῖο.

— Ὁχι, κύριε, ἀπάντησε, ὄχι πολὺ...

— Χαίρε, λοιπόν.

Ὁ Λίττιμερ ἔβγαλε τὸ καπέλλο του γιὰ νά μ' εὐχαριστήσῃ γι' αὐτὴν τὴν καλὴ κουβέντα καὶ σχημάτισα τὴν ἐντύπωσι πὼς ἦμουν ἓνα παιδάκι ὀχτῶ χρόνων. Τὸ ἔβγαλε καὶ γιὰ δεύτερη φορά, καθὼς μᾶς εὐχήθηκε καλὸ ταξίδι. Καὶ τὸν ἀφήσαμε πίσω μας στὴ μέση τοῦ δρόμου, σεβαστὸ καὶ μυστηριώδη σὰν πυραμίδα τῆς Αἰγύπτου.

Μέσα στὸ λεωφορεῖο, ἐπὶ ἀρκετὴ ὥρα, ὁ Στήρφορθ κι' ἐγὼ δὲν μιλούσαμε καθόλου, γιατί, παρὰ τὴ συνήθειά του, ὁ φίλος μου ἦταν ἐξαιρετικὰ σιωπηλός. Κι' ἐγὼ πάλι ἀναρωτιόμουν πότε θὰ ξανάβλεπα ὄλ' αὐτὰ τὰ μέρη τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας. Τέλος, ὁ Στήρφορθ, ξαναβρίσκοντας τὸ κέφι του καὶ τὴ φλυαρία του ἔξαφνα, μὲ τράβηξε ἀπ' τὸ μπράτσο.

— Ἐχασες τὴ γλῶσσα σου, Δαυὶδ; Κι' αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ γιὰ τὴν ὁποία μοῦ μίλησες στὸ τραπέζι;

— Ὁ! εἶπα, θγάζοντάς τιν ἀπὸ τὴν τσέπη μου, εἶνε μιά ἐπιστολὴ τῆς θείας μου.

— Καὶ τί ἐνδιαφέρον σοῦ γράφει; Θεέ μου! εἶπα. Μοῦ θυμίζει

πώς έπεχείρησα αυτό το ταξίδι για να ιδώ τον κόσμο και να σκεφθώ λίγο...

— Πράγμα που το έκανες φυσικά. Και τί άλλο σου λείπει;

— Μὲ ρωτάει ἂν θέλω νὰ γίνω εἰσαγγελεύς. Τί λὲς ἐσύ γι' αὐτό;

— Μὰ τὴν πίστι μου, δὲν ξέρω τίποτε, ἀπάντησε ψυχρὰ ὁ Στήρφορθ. Φαντάζομαι ὅτι μπορεῖς νὰ γίνης εἰσαγγελεύς ὅπως καὶ ὁ,τιδήποτε ἄλλο πρῶγμα. Δὲν εἶνε ἄσχημη ἢ πρότασις τῆς θείας σου... Ἀκολούθησέ την.

Εἶπα κατόπιν στὸ Στήρφορθ ὅτι ἡ θεία μου μὲ περίμενε στὸ Λονδίνο, ὅπου εἶχε κρατήσει ἓνα ἐπιπλωμένο διαμέρισμα σὲ κάποιο καλὸ ξενοδοχεῖο πού εἶχε μαρμαρένια σκάλα κι' ἐξοδο εὐκόλη πρὸς τὴ στέγη, γιατί ἡ θεία μου ἦταν βέβαιη πὼς ὅλα σχεδὸν τὰ σπίτια στὸ Λονδίνο πιάνουν κάθε νύχτα φωτιά.

Τελειώσαμε εὐχάριστα τὸ ταξίδι μας στὸ Λονδίνο καὶ χωριστήκαμε. Πρὶν μ' ἀφήσῃ ὁ Στήρφορθ μοῦ ὑποσχέθηκε πὼς θάρχόταν νὰ μὲ δῆ τὴν μεθεπομένη. Ἐπειτα πῆρα ἓνα ἀμάξι καὶ πῆγα στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου μὲ περίμενε ἡ θεία μου.

Καὶ τὸ γύρο τοῦ κόσμου ἂν εἶχαμε κάνει ἀπὸ τότε πού χωρίσαμε, δὲν θὰ αἰσθανόμαστε μεγαλύτερη χαρὰ πού ξαναβλεπόμαστε. Ἡ θεία μου ἔκλαψε καθὼς μὲ φιλοῦσε καὶ δικαιολόγησε τὴ συγκίνησί της, λέγοντας ὅτι ἂν ἡ φτωχὴ μου μητέρα ζοῦσε, σίγουρα θὰ ἔχυνε κι' αὐτὴ δάκρυα.

— Ἀφήσατε τὸν κ. Ντίκ στὸ σπίτι, θεία; τὴ ρώτησα μετὰ τὶς πρῶτες διαχύσεις. Κρίμα!... Ἄ! Ζανέττα, τί κάνεις;

Ἐνῶ ἡ Ζανέττα, ἡ ὑπερήτρια τῆς θείας μου, μοῦ ἔκανε μιὰ ὑπόκλιση καὶ μὲ ρωτοῦσε κι' αὐτὴ τί κάνω, πρόσεξα ὅτι τὸ πρόσωπο τῆς θείας μου εἶχε πάρει μιὰ σοβαρὴ ἔκφραση.

— Κρίμα, πράγματι! εἶπε ἡ θεία μου, τρίβοντας τὴ μύτη της. Δὲν βρῆκα μιὰ στιγμή ἡσυχίας, Τρότ, ἀπὸ τὴ στιγμή πού ἤρθα ἐδῶ...

Καὶ πρὶν προφτάσω νὰ τὴ ρωτήσω γιατί, ἐκείνη ἐξακολούθησε:

— Εἶμαι βέβαιη ὅτι ὁ κ. Ντίκ δὲν ἔχει τὴν ἀπαραίτητη δύναμι χαρακτήρος γιὰ νὰ διώχῃ τοὺς γαϊδάρους. Εἶμαι βέβαιη πὼς τοῦ λείπει τὸ θάρρος. Θάκανα καλύτερα ν' ἀφήσω τὴ Ζανέττα στὸ σπίτι. Ἐτσι τὸ μυαλό μου θὰ ἦταν πιὸ ἡσυχό... Νὰ, νοιώθω ἓνα ρίγος νὰ περνήθῃ ἀπ' τὸ κορμί μου κ' εἶμαι βέβαιη πὼς αὐτὴ τὴ στιγμή κάποιος γαῖδαρος περνάει ἀπ' τὴν ἀπαγορευμένη ζώνη.

Θέλησα νὰ τὴν καθησυχάσω, μὰ ὁ κόπος μου πῆγε χαμένος.

— Εἶν' ἓνας γαῖδαρος! ἐπέμεινε ἡ θεία μου. Καὶ εἶν' ὁ γαῖδαρος πού καθαλλίκευε ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μύρστον, ὅταν ἤρθαν στὸ σπίτι μου... Ναι, εἶν' αὐτός!...

Ἡ Ζανέττα τόλμησε τότε νὰ πῆ ὅτι ἡ θεία μου βασανίζόταν ἀδίκως, γιατί σύμφωνα μὲ τὶς πληροφορίες πού εἶχε, ὁ ἐν λόγω γαῖδαρος ἦταν τώρα ἀπασχολημένος στὴ μεταφορὰ χαλικίων σ' ἓνα χωριό. Μὰ ἡ θεία μου δὲν θέλησε ν' ἀκούσῃ τίποτε.

Μὰς σερβίρισαν ἓνα ὠραῖο ζεστὸ γεῦμα ἀπὸ κοττόπουλο ψητὸ, ἀπὸ μπιφέκι κι' ἀπὸ χόρτα: ὅλα ἦσαν ἐξαιρετικά καὶ τὰ τίμησα μὲ μεγάλη ὄρεξι. Μὰ ἡ θεία μου εἶχε πολὺ κακὴ ἰδέα γιὰ τὰ φαγητὰ τοῦ Λονδίνου κι' ἔφαγε ἐλάχιστα.

— Εἶμαι βέβαιη, εἶπε, ὅτι τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ κοττόπουλο μεγάλωσε στὰ θάθη ἑνὸς ὑπογείου κι' ὅτι δὲν ἀνέπνευσε ποτὲ καθαρὸ ἀέρα. Ἀμφιβάλλω ἐπίσης ἂν τὸ μπιφέκι αὐτὸ εἶνε θωδινὸ. Τίποτε δὲν εἶνε φυσικὸ ἐδῶ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ λάσπη.

— Δὲν νομίζετε, θεία μου, ὅτι αὐτὸ τὸ κοττόπουλο μπορεῖ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐξοχή;

— Ὁχι, ἀσφαλῶς ὄχι! ἀπάντησε ἐκείνη.

Ἀπέφυγα νὰ καταπολεμήσω αὐτὴ τὴ γνώμη, μὰ ἔφαγα μὲ μεγάλη ὄρεξι, πρῶγμα πού τὴν εὐχαρίστησε ἐξαιρετικά. Ὅταν ἐξέστρωσαν τὸ τραπέζι, ἡ Ζανέττα βοήθησε τὴ θεία μου νὰ κἀνῃ τὴ νυχτερινή της τουαλέττα καὶ νὰ φορέσῃ ἓνα σκούφο πιὸ κομψὸ ἀπ' τὸ συνηθισμένο της (γιὰ τὸ φόβο πυρκαϊᾶς, μοῦ ἐξήγησε).

Ὅταν τελείωσε, κάθησε σ' ἓνα τραπέζι ἀπέναντί μου καὶ μὲ ρώτησε:

— Λοιπὸν, Τρότ, τί σκέφτεσαι γιὰ τὴν πρότασί μου νὰ γίνης εἰσαγγελεύς; Ἴσως δὲν τὸ συλλογίστηκες ἀκόμα αὐτό.

— Τὸ σκέφτηκα πολὺ, ἀγαπητὴ μου θεία, καὶ μίλησα πολὺ σχετικῶς μὲ τὸν Στήρφορθ. Αὐτὴ ἡ ἰδέα μοῦ ἀρέσει, μοῦ ἀρέσει πολὺ...

— Ὡραία! εἶπε ἡ θεία μου. Αὐτὸ εἶν' ἐνθαρρυντικό!

— Μόνον θὰ ἤθελα νὰ σὰς ρωτήσω κάτι, θεία μου.

— Λέγε, Τρότ...

— Θὰ ἤθελα νὰ σὰς ρωτήσω, θεία μου, ἂν ἡ εἰσοδός μου σ' αὐτὸν τὸν κλάδο ἀπαιτῆ πολλὰ ἐξοδα...

— Χίλιες λίρες στρογγυλές, ἀπάντησε ἡ θεία μου.

— Λοιπὸν, ἀγαπητὴ μου θεία, εἶπα ζυγώνοντας τὴν καρτέκλα μου κοντὰ στὴ δική της, ἀκούστε τί μὲ βασανίζει: Τὸ ποσὸν αὐτὸ μοῦ φαίνεται πάρα πολὺ μεγάλο. Ἐκάνατε ἤδη μεγάλα ἐξοδα γιὰ νὰ μὲ μορφώσετε καὶ δείξατε πάντα ἀπέναντί μου μιὰ ἀπέραντη γενναιοδωρία. Ὑπάρχουν ἀσφαλῶς κι' ἄλλες σταδιοδρομίες, πού μὲ λιγώτερα ἐξοδα, ἐξασφαλίζουν ἓνα μέλλον ἐπίσης λαμπρὸ. Δὲν θὰ μπορούσα νὰ διαλέξω μιὰ ἀπ' αὐτές; Εἶνε τάχα σωστὸ νὰ ξεοδέψετε ἓνα τόσο τεράστιο ποσόν; Σὰς παρακαλῶ, ἐσὰς, τὴ δευτέρη μητέρα μου, νὰ τὸ σκεφθῆτε αὐτό...

Ἡ θεία μου, κυττάζοντάς με κατάμματα πάντοτε, σταύρωσε τὰ χέρι της ἀπάνω στὰ γόνατά της καὶ μοῦ ἀπάντησε:

— Τρότ, παιδί μου, δὲν ἔχω παρὰ ἓνα σκοπὸ στὴ ζωὴ μου. Κι' ὁ σκοπός μου αὐτὸς εἶνε νὰ σὲ κάνω ἄνθρωπο καλὸ, τίμιο κι' εὐτυχισμένο. Αὐτὴ εἶνε ἡ πιὸ μεγάλη μου ἐπιθυμία, καθὼς καὶ τοῦ Ντίκ.

Στάθηκε μιὰ στιγμή γιὰ νὰ πάρῃ τὸ χέρι μου μέσ' στα δικά της κι' ἔπειτα ἐξακολούθησε:

— Εἶνε περιττὸ, Τρότ, νὰ ξαναθυμᾶσαι τὸ παρελθόν, ἐφύσον τὰ διδάγματά του δὲν μποροῦν νὰ μᾶς χρησιμεύσουν στὸ παρόν. Ἴσως θάπρεπε νὰ ἔχω καλύτερες σχέσεις μὲ τὸ φτωχὸ σου πατέρα, ὅπως καὶ μὲ τὴ μητέρα σου, τὴ δυστυχισμένη ἐκείνη μικρούλα, ἀκόμα καὶ μετὰ τὴν ἀπογοήτευσί πού μ' ἔκανε νὰ νοιώσω, φέρνοντας στὸν κόσμο ἐσένα, ἀντὶ τοῦ κοριτσιοῦ πού περίμενα. Ὅταν ἔφτασες στὸ σπίτι μου, δυστυχισμένο παιδάκι, ἐγκαταλελειμμένο ἀπ' ὄλους, ἐξαντλημένο ἀπὸ τὴν κούραση καὶ τὴν πείνα, τὰ συλλογίστηκα ὅλ' αὐτὰ καὶ, γιὰ νὰ μὴν ἔχω τύψεις, καὶ γιατί σ' ἀγάπησα προπάντων, σ' ἔκανα παιδί μου. Κι' ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή ὡς σήμερα, Τρότ, δὲν ἔκανες ἄλλο παρὰ νὰ μοῦ χαρίζῃς ἱκανοποίησι, περηφάνεια καὶ χαρὰ... Μονάχα ἐσύ ἔχεις δικαιώματα στὴν περιουσία μου... ἢ τοῦλάχιστον... (Ἐδῶ, πρὸς μεγάλη μου ἐκπληξι, ἡ θεία μου στάθηκε λίγο καὶ φάνηκε στενοχωρημένη). Ὁχι, ἐξακολούθησε, κανεὶς ἐκτὸς ἀπὸ σένα δὲν ἔχει δικαιώματα στὴν περιουσία μου. Δὲν σοῦ ζητᾶω ἄλλο παρὰ νὰ ἐξακολουθήσῃς νὰ μ' ἀγαπᾶς, νὰ ὑποφέρῃς τὰ καπρίτσια μου, καὶ θὰ κἀνης ἔτσι γιὰ μιὰ γρηὴ γυναίκα πού δὲν ἦταν ποτὲ εὐτυχισμένη καὶ καλὴ ὅσο θὰ μπορούσε νὰ εἶνε, πολλὰ περισσότερα ἀπ' ὅσα ἔκανε καὶ θὰ κἀνῃ αὐτὴ γιὰ σένα.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού ἀκούγα τὴ θεία μου νὰ κἀνῃ ὑπαινιγμούς γιὰ τὸ παρελθόν της. Μέσ' στὸν ἀπλὸ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μιλοῦσε ὑπῆρχε τόση εὐγένεια, ὡς ὁ σεβασμός μου κ' ἡ ἀγάπη μου γι' αὐτὴν θὰ μεγάλωναν ἂν αὐτὸ τὸ πρῶγμα ἦταν δυνατόν.

Κουβεντιάσαμε πολλὴ ὥρα ἀκόμα μπροστὰ στὴ φωτιά πρὶν πᾶμε νὰ πλαγιάσουμε. Ἡ κάμαρή μου βρισκόταν πλάι στὴν κάμαρη τῆς θείας μου καὶ ξύπνησα πολλές φορές τὴ νύχτα, γιατί μόλις ἀκούγε μακρυνὸ θόρυβο ἀμαξιοῦ ἢ κάρρου, ἐρχόταν καὶ χτυποῦσε τὴν πόρτα μου, ρωτώντας με μήπως τὸ ξενοδοχεῖο εἶχε πιάσει πυρκαϊὰ κ' εἶχαν φτάσει ἢ ἀντλίες γιὰ νὰ τὴ σθύσουν.

Τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης μέρας, διευθυνθήκαμε στὸ γραφεῖο τῶν δικηγόρων Σπένλοου καὶ Ζόρκινς, ἓνα εἶδος φροντιστηρίου, μοναδικὸ τότε στὸ Λονδίνο, ὅπου ἀρχίζαν τὴ σταδιοδρομία τους ὅσοι ἤθελαν νὰ γίνουν νομικοὶ ἢ δικαστικοί. Ἡ θεία μου ἡ ὁποία εἶχε τὴν ἰδέα πὼς στὸ Λονδίνο ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε λωποδύτες, μοῦ ἐμπιστεύτηκε τὸ πορτοφόλι της πού περιεῖχε δέκα γκινέες καὶ μερικὰ ἀσημένια νομίσματα.

Κοντεύαμε νὰ φτάσουμε, ὅταν ἐξαφνα μοῦ φάνηκε πὼς ἡ θεία μου ἐτάχυνε τὸ βῆμα της καὶ πὼς τὸ ὕφος της ἦταν τρομαγμένο. Πρόσεξα συγχρόνως ὅτι ἓνας ἄνθρωπος κακοντυμένος καὶ μὲ παρουσιαστικὸ ὑπόπτο, ὁ ὁποῖος εἶχε σταθῆ μιὰ στιγμή προηγουμένως γιὰ νὰ μᾶς κυττάξῃ, μᾶς παρακολούθησε ἀπὸ τόσο κοντὰ, ὡστε ἄγγιζε σχεδὸν τὴ θεία μου.

— Τρότ! Ἀγαπημένε μου Τρότ! ψιθύρισε μὲ φωνὴ τρομαγμένη, σφίγγοντάς μου τὸ μπράτσο. Δὲν ξέρω τί νὰ κάνω...

— Μὴ φοβάστε, τῆς ἀπάντησα. Δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ φοβάστε... Ἐμπᾶτε σ' ἓνα μαγαζὶ καὶ θὰ σὰς ἀπαλλάξω ἀμέσως ἀπ' αὐτὸ τὸ ὑποκείμενο.

- "Όχι, όχι, παιδί μου! μου είπε. Για όνομα του Θεού, μὴν τοῦ μιλήσης! Σὲ ἰκετεύω! Σοῦ τὸ διατάσσω!

- Θεέ μου! Θεία μου! ἔκανα σαστισμένος. "Ενας ἀδιάπ-τροπος ζητιάνος σὰς φοβίζει τόσο;

- Δὲν ξέρεις τί εἶνε! μου ἀπάντησε ἡ θεία μου. Δὲν τὸ φαντάζεσαι κἄν! Δὲν ξέρεις τί λές!

Καθὼς μιλούσαμε ἔτσι, εἶχαμε σταθῆ μπροστὰ σὲ μιὰ πύρ-τα, κί ὁ ἀγνωστος εἶχε σταθῆ κί αὐτός!

- Μὴ τὸν κυτῶς! εἶπε ἡ θεία μου, βλέποντάς με νὰ γυ-ρίζω τὸ κεφάλι μου ἀγανακτισμένος. Προσκάλεσε καλύτερα ἓνα ἀμάξι γιὰ νὰ μπῶ καὶ πήγαινε, ἀγαπημένο μου παιδί, νὰ μὲ περιμένῃς στὸ νεκροταφεῖο τοῦ Ἁγίου Παύλου.

- Νὰ σὰς περιμένω;

- Ναί... Πρέπει νὰ μπῶ στὸ ἀμάξι μόνη... μόνη μ α ζ ὀ τ ο υ !...

- Μαζύ του, θεία μου; Μ' αὐτὸ τὸ ὑποκείμενο;

- Μείνε ἡσυχος καὶ δὲν ἔχασα τὸ μυαλό μου. Σοῦ λέω ὅτι π ρ έ π ε ι ! Φώναξέ μου ἓν' ἀμάξι!

Παρ' ὅλη τὴν κατάπληξί μου, κατάλαβα πὼς δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα ν' ἀντισταθῶ σὲ μιὰ διαταγὴ τόσο ἐπιτακτικῆ. "Ε-κανα γρήγορα μερικὰ θήματα καὶ φώναξα ἓνα ἀδειανὸ ἀ-μάξι πού περνοῦσε. Ἄμέσως ἡ θεία μου μπῆκε μέσα κί ὁ ἀγνωστος τὴν ἀκολούθησε. Μοῦ ἔγενεψε κατόπιν νὰ φύγω τόσο ἐπιταχτικά, ὥστε ἀπομακρύνθηκα ἀμέσως. Καθὼς ἀπο-μακρυνόμιουν, τὴν ἄκουσα νὰ λήη στὸν ἀμαξά: «Πήγαινε ὅ-που θέλεις! Κατ' εὐθείαν μπροστὰ σου...» Καὶ τὸ ἀμάξι, ἔ-πειτ' ἀπὸ μιὰ στιγμή μὲ προσπέρασε.

Θυμήθηκα τότε τὴν ἱστορία πού μου εἶχε διηγηθῆ ὁ κ. Ντίκ καὶ πού τὴν εἶχα νομίσει τότε γιὰ μιὰ παραίτησι τοῦ φτωχοῦ του μυαλοῦ. Δὲν μποροῦσα πειὰ ν' ἀμφιβάλω ὅτι ὁ ἀγνωστος ἦταν ὁ μυστηριώδης τύπος πού μου εἶχε περι-γράψει, μὰ μου ἦταν ἀδύνατον νὰ μαντέψω μὲ ποιά μέσα αὐτὸ τὸ ὑποκείμενο ἐπιβαλλόταν τόσο στὴ θεία μου.

"Επειτ' ἀπὸ μισὴ ὥρα, πού τὴν πέρασα ξυλιάζοντας μπρο-στὰ στὸ κοιμητήριον, εἶδα τέλος τὸ ἀμάξι νὰ ξαναγυρίζη. Ὁ ἀμαξᾶς τὸ σταμάτησε μπροστὰ μου κ' ἡ θεία μου θρι-σκόταν μέσα σ' αὐτὸ μόνη.

Δὲν εἶχε συνέλθει ἀκόμα ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ταραχὴ τῆς γιὰ νὰ συλλογιστῆ τὴν ἐπίσκεψι πού ἐπρόκειτο νὰ κάνουμε. Μοῦ εἶπε ν' ἀνέβω στὸ ἀμάξι κί ἔδωσε διαταγὴ στὸν ἀμα-ξᾶ νὰ τραβήξῃ ἀργὰ στὰ περιχώρα.

"Επειτα ἐπρόσθεσε, ἀπευθυνομένη σὲ μένα:

- Ἀγαπημένο μου παιδί, μὴ μου ζητήσης ποτὲ ἐξηγήσεις γι' αὐτὰ πού συνέβησαν.

"Όταν ἀνέκτησε τὴ γαλήνη τῆς, μοῦ εἶπε πὼς ἔνοιωθε τὸν ἑαυτὸ τῆς ἐντελῶς καλὰ, καὶ ὅταν κατεβήκαμε ἀπὸ τὸ ἀμάξι μοῦ ἔδωσε τὸ πορτοφόλι τῆς γιὰ νὰ πληρώσω. Μὰ εἶ-δα πὼς ἦταν ἐντελῶς ἀδειο καὶ πλήρως ἐγώ.

"Απὸ ἐκεῖ τραβήξαμε κατ' εὐθείαν γιὰ τὰ δικαστήρια, ὅ-που θρισκόταν τὸ γραφεῖο τῶν κ. κ. Σπένλου καὶ Ζόρκης. Ἐκεῖ συμφωνήσαμε ν' ἀρχίσω τὴ μαθητεία ὅποτε ἤθελα καὶ ξαναγυρίσαμε στὸ ξενοδοχεῖο μου. Ἀρχίσαμε τότε μιὰ μα-κρὰ συζήτησι γιὰ τὸ μέλλον μου κί ἔπειδὴ ἤξερα ὅτι ἡ θεία μου βιαζόταν νὰ ξαναγυρίσῃ τὸ γρηγορότερο στὸ σπιτί τῆς, γιὰτὶ στὸ Λονδίνο φοβόταν τὴν πυρκαϊά, τοὺς κλέφτες καὶ τὰ φαγητὰ, τὴν παρακάλεσα νὰ μὴ θασανιστῆ πειὰ γιὰ μένα καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ ἐγκατασταθῶ μόνος μου.

- Νομίζεις, Τρότ, μοῦ ἀπάντησε, ὅτι ὀχτῶ μέρες τώρα πού θρισκομαι ἐδῶ δὲν φρόντισα γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα; Στὸ Μπούγκιχαμ - Στρήτ ἀκριβῶς νοικιάζεται ἓνα ἐπιπλωμένο διαμέρισμα πού θᾶνε ὅ,τι χρειάζεται γιὰ σένα...

Κί ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς ἓνα ἀπόκομμα ἐφημερίδος πού ἔ-γραφε ὅτι νοικιάζεται στὸ Μπού-γκιχαμ - Στρήτ ἓνα χαριτωμένο μικρὸ ἐπιπλωμένο διαμέρισμα μὲ θέα πρὸς τὸν Τάμεσι, ἐντελῶς ἐν-δεδειγμένο γιὰ νέο πού κάνει τίς σπουδές του.

- Εἶνε ἀκριβῶς ὅ,τι μοῦ χρειά-ζεται, θεία μου, εἶπα κόκκινος ἀ-πὸ εὐχαρίστησι καὶ περηφάνεια μὲ τὴν ιδέα ὅτι θᾶ εἶχα τὸ διαμέρισμα μου.

- Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἶπε ἡ θεία μου ξαναφορῶντας τὸ κα-πέλλο τῆς, πού μόλις τὸ εἶχε βγά-λει, πᾶμε νὰ τὸ δοῦμε.

Καὶ ξαναφύγαμε ἀμέσως. Ἡ

ἀγγελία ἔγραφε ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπευθυνθοῦμε ἐντὸς, σὲ κά-ποια κ. Κρούπ. Χτυπήσαμε δυὸ - τρεῖς φορές ὡς ὅτου νὰ εὐδοκήσῃ αὐτὴ ἡ κυρία νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ. Τέλος εἶδαμε νὰ ἐμφανίζεται μιὰ παχειὰ γυναίκα μὲ φανελλένια φούστα.

- Ἦρθαμε, κυρία, γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸ ἐπιπλωμένο διαμέρισμα πού νοικιάζεται, τῆς εἶπε ἡ θεία μου.

- Εἶνε γιὰ τὸν κύριο; ρώτησε ἡ κ. Κρούπ, ψάχνοντας στὰ κλειδιά τῆς.

- Ναί, εἶνε γιὰ τὸν ἀνεψιό μου, ἀπάντησε ἡ θεία μου.

Τὸ διαμέρισμα ἦταν στὸ ἀπάνω πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ, με-γάλο πλεονέκτημα, κατὰ τὴ γνώμη τῆς θείας μου, γιὰτὶ θᾶ θρισκόμιουν κοντὰ στὴ στέγη σὲ περίπτωσι πυρκαϊᾶς. Ἄπετελεῖτο ἀπὸ μιὰ μικρὴ εἴσοδο ὅπου μόλις ἔβλεπε κα-νεῖς, ἀπὸ μιὰ κουζινίτσα, ὅπου δὲν ἔβλεπε καθόλου, κί ἀπὸ ἓνα σαλονάκι καὶ μιὰ κρεβατοκάμαρη. Ἡ ἐπίπλωσις ἦταν λίγο παλαιά, μὰ τὴν εὕρισκα ἀρκετὰ καλὴ γιὰ μένα, κί ὁ Τάμεσις περνοῦσε κάτω ἀπ' τὰ παράθυρα.

Εἶπα πὼς μοῦ ἄρεσε πολὺ, κί ἀμέσως ἡ θεία μου ἀπο-σύρθηκε στὴν κουζινίτσα μαζύ μὲ τὴν κ. Κρούπ γιὰ νὰ κα-νονίσουν τὴν τιμὴ, ἐνῶ ἐγὼ ἔμεινα ξαπλωμένος στὸν καναπέ τοῦ σαλονιοῦ, μὲ δυσκολία πιστεύοντας ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ζήσω σὲ μιὰ τόσο ὠμορφῆ κατοικία πού θᾶ ἦταν δική μου. Σὲ λίγο, ἡ δυὸ γυναῖκες ξαναπαρουσιάστηκαν καὶ πρὸς με-γάλη μου χαρὰ, διάβασα στὴν ὄψι τους πὼς εἶχαν συμφω-νήσει...

Ἡ θεία μου τὸ εἶχε νοικιάσει δοκιμαστικῶς γιὰ ἓνα μῆνα, ὑπὸ τὸν ὄρο, ἂν μοῦ ἄρεσε, νὰ μείνω ἓνα χρόνο. Ἡ κ. Κρούπ ἀνελάμβανε νὰ μοῦ πλένη τὰ ἐσώρρουχα καὶ νὰ μοῦ μα-γειρεύῃ. Θᾶ εἶχα ὅλες τίς εὐκολίες μέσα στὸ σπιτί καὶ ἡ κ. Κρούπ εἶπε ἐπίσημα ὅτι θᾶ μὲ περιποιόταν σὰν παιδί τῆς.

Συμφωνήσαμε νὰ ἐγκατασταθῶ τὴν μεθεπομένη κ' ἡ κ. Κρούπ εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ γιὰτὶ εἶχε θρῆ ἐπὶ τέλους κά-ποιον γιὰ νὰ τὸν περιποιηθῆ καὶ νὰ τὸν χαϊδεύῃ.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφή μας στὸ ξενοδοχεῖο, ἡ θεία μου μοῦ εἶπε ὅτι θασίζόταν πολὺ στὴν καινούργια ζωὴ πού θᾶρχιζα γιὰ ν' ἀποκτήσω σταθερότητα κί ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτὸ μου. Μοῦ ἐπανελάβε τὸ ἴδιο πολλὰς φορές καὶ τὴν ἄλλη μέ-ρα, ἐνῶ φροντίζαμε γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῶν ρούχων μου καὶ τῶν βιβλίων μου πού εἶχαν μείνει στὸ σπιτί τοῦ κ. Γουίκφιλντ, στο Καντέρμπουρυ. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἔγραψα μιὰ ἐκτενῆ ἐπιστολὴ στὴν Ἁγνή, στὴν ὁποία τῆς διηγόμιουν τὸ ταξίδι μου, κ' ἡ θεία μου πού θᾶφευγε τὴν ἐπομένη ἀνέλαβε νὰ τῆς τὴν πάη.

Καὶ γιὰ νὰ συντομεύω, θᾶ προσθέσω ὅτι ἡ θεία μου μοῦ ἄφησε ἓνα γενναῖο χρηματικὸ ποσόν γιὰ ν' ἀντιμετωπίσω ὅλα μου τὰ ἔξοδα κατὰ τὸ μῆνα τῆς μαθητείας μου κί ὅτι τὴν ἄλλη μέρα τὴ συνώδευσα ὡς τὸ λεωφορεῖο τοῦ Ντουβρ, ὅπου τὴν ἄφησα γεμάτη χαρὰ γιὰ τίς μελλοντικὲς νίκες τῆς ἐναντίον τῶν γαιδάρων. Καὶ ὅταν τὸ ἀμάξι ἀπομακρύνθηκε, ξαναπήρα τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς, συλλογιζόμενος τίς μα-κρυνές πειὰ ἡμέρες πού πλανιόμιουν σὰν ἀλήτης στοὺς δρό-μους τοῦ Λονδίνου.

XXIV

Ἦταν μιὰ μεγάλη χαρὰ γιὰ μένα τὸ νὰ θρισκομαι στὸ σπιτί μου, σ' αὐτὸ τὸ πανύψηλο διαμέρισμα, καὶ νὰ νοιώθω ὅταν ἔκλεινα τὴν πόρτα μου, τὸ ἴδιο αἶσθημα σὰν τὸ Ρο-βινσῶνα Κρούσο, ὅταν τραβοῦσε τὴ σκάλα του πίσω του. Ἦταν μιὰ μεγάλη χαρὰ γιὰ μένα νὰ περιφέρωμαι στὴν πόλι μὲ τὸ κλειδί μου στὴν τσέπη μου, καὶ νὰ συλλογίζωμαι ὅτι

μποροῦσα νὰ προσκαλέσω ὅποιον-δήποτε στὸ σπιτί μου, χωρὶς φόβο ν' ἀνησυχῶ κανέναν. Ἦταν μιὰ με-γάλη χαρὰ γιὰ μένα νὰ τηγαίνο-έρχωμαι καὶ νὰ μπαίνοβγαίνο κα-τὰ τὸ κέφι μου, καὶ νὰ χτυπάω τὸ κουδοῦνι στὴν κ. Κρούπ, ἡ ὁποία παρουσιαζόταν λαχανιασμένη... Ναί, ὅλ' αὐτὰ ἦταν μιὰ μεγάλη χαρὰ. Μὰ πρέπει νὰ πῶ πὼς ὀ-πῆρχαν καὶ στιγμὲς πού ἔνοιωθα τὸν ἑαυτὸ μου λίγο θλιμμένο...

"Όλα πήγαιναν καλὰ τὸ πρωί. Ἡ ζωὴ φαινόταν καλὴ καὶ ὠμορ-φη, προσπάντων ὅταν ἡ μέρα ἦταν ἠλιόλουστη.

(Ἄκολουθεῖ)

Προσεχῶς στὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»

ἡ καταπληκτικὴ ἱστορία μιᾶς ἐπικῆς βασιλίσ-σας τῶν ἑλληνικῶν θουνῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΘΛΟΙ

ΧΡΥΣΩΣ ΤΗΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΣΣΑΣ

ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΑΡΜΑΤΩΛΟΥ

ΚΑΠΕΤΑΝ ΔΙΑΒΟΛΗ